ÉPÍTŐK *Hírlevél*

ARÉV Baráti Kör Egyesület Kiadványa

XX. évfolyam 4. szám (89) 2024. október Megjelenik alkalmanként

MEGHÍVÓ

Az ARÉV Baráti Kör Egyesület tisztelettel meghívja tagjait és nyugdíjasait az ARÉV Baráti Kör Egyesület éves baráti találkozójára.

A találkozó helye: **JANCSÁR HOTEL Székesfehérvár, Balatoni u. 19.**
Időpontja: **2024. november 9. szombat 10.45 óra**

A zenét és hangosítást Gabrovits Pál biztosítja.

Kérjük, fogadja el meghívásunkat és részvételével tisztelje meg a találkozót és résztvevőit.

Kiss Lajos
ARÉV Baráti Kör Egyesület elnöke

Tájékoztató
Örömmel jelenthetjük tagtársainknak, hogy elérte a 200 főt azoknak a száma, akik már email-ben kapják a Hírlevelet.
Ennek előnyei a teljesség igénye nélkül:
- nyomdai és postaköltséget tudunk megspórolni,
- minden lapszám visszakereshető online a www.arevbar.hu Hírlevelek szakaszában,
- ott mindenki kedvére olvashatja, nagyíthatja, elmentheti a képeket, szövegeket,
- a Hírlevél a küldést követően azonnal eljut a tagokhoz, nincs postai átfutási idő,
- a kiválasztott kirándulásra, programra késedelem nélkül az elsők között lehet jelentkezni,
- védjük a környezetet, kevesebb drága papír köt ki a kukákban.
Arra biztatunk mindenkit, hogy aki még nem tette meg, válassza az online Hírlevél lehetőséget.

Elnökség

A csoportkép a jól sikerült Balaton-Felvidék kiránduláson a Gergely borház előtt készült.
Cikk a 4-5 oldalon.



Tájékoztatás a 2024. évi Székesfehérvári Civil Nap eseményeiről

2024. 09. 07-én az Önkormányzat szervezésében a Zichy ligetben rendezett területre Baráti Kör Egyesületünk is kitelepült az elnökség döntése alapján.



Kiss László elnökségi tagunk vezetésével az előkészített anyagokkal, eszközökkel szombat reggel birtokba vettük a számunkra kijelölt sátrat a megérkezett segítőkkel az előkészítés után megkezdtük a tablók felszerelését, és a reklám anyagaink, könyveink kihelyezését. Részvételünk célja volt bemutatni a 20 éve működő ARÉV Baráti Kör saját környezetében végzett munkáját és a tágabb környezettel levő kapcsolatainkat.



Szerény vendéglátással fogadtuk vendégeinket, tagtársainkat és az egyéb szervezetek képviselőit.
Az esemény értékelése szerint hasznos, eredményes baráti napot zártunk. Az érdeklődés ugyan szerényebb volt az előző évhez képest, de sok élményről való megemlékezés, történet színesítette a jó kedélyűre sikeredett napot. A rendezvény sikeres lebonyolításában részt vett aktív segítőknek köszönjük a munkájukat.

Fehérvári István

LECSÓFŐZŐ VÍGASSÁG 2024

A város által szervezett hagyományos Lecsófőző Vígasság a rossz időjárás miatt egy héttel később szeptember 21-én került megrendezésre. Valószínű ezért, kevesebb résztvevővel, de jó hangulatban telt a nap egyesületünk asztalainál is.

A szokásos jó szervezéssel, sok segítővel főtt a lecsó, Szöllősiné Zsófi és Horváth Imre közös koprodukciójában. A lecsó mennyiségét és minőségét még Lendvai Misiék tojásos, Hegedűsné Babszi csülkös lecsója gazdagította. A résztvevők hozott sütemény mennyiségétől akár lecsó nélkül is jól lakhattunk volna.

Az erre a célra készült zászlóink csak rövid ideig díszítették a standunkat, mert a rendezvény szervezői nem tartották jogosnak a felállítását. Azért zászlók nélkül is megtalálhattak bennünket barátaink.

Nem mehetett el senki éhesen, azok az érdeklődők is kaptak egy-egy tál lecsót, akik nem tagjaink. Gondoltunk néhány olyan közel lakó kollégánkra is akik betegség, vagy más ok miatt nem tudtak velünk együtt lenni. Kámán Bélának és Rajnainé Évának frissen vittünk kóstolót a finom étkekből.

A mellékelt fotó igazolja, hogy nem akadály a nehéz mozgás, fájós láb csak akarat kell ahhoz, hogy együtt lehessünk.
Így legyen ez jövőre is.



Híreink, amik már megtörténtek és ami történni fog

Szeptember is jutott szinte mindennapra érdekes program. Készültünk a Civil napra és a Lecsófőző Vígasságra, melyek rendben lezajlottak.
Felfedeztük a **V54-et. Színház és Kultúrtér** a Várkörút 54 szám alatt. Elképesztő csapat, szuper előadásokkal. Egy új fénypont a fehérvári kultúréletben. **November 8-án 19 órakor a Feszített víz** című előadásuk lesz látható. A Feszített víz az Örökség Csoport díjnyertes előadása. Zeitstück, ami általános kérdéseket vet fel. És alighanem az olimpia után is aktuális lesz.
A produkció júniusban a 2024-es Komlói Amatőr Színházi Találkozón elnyerte a legjobb előadásért járó fődíjat, a legjobb rendezés díját, valamint a Magyar Szín-Játékos Szövetség arany minősítését, Balogh Mihály pedig színészi különdíjat kapott az alakításáért.
Szeptemberben volt a **Fehérvári Irodalmi Napok 2024.** e rendezvény keretében számos könyvbemutatón, irodalmi rendezvényen vettünk részt.
Írók a nyomdában címmel az Alto nyomdában Németh Gábor íróval találkoztunk.
Régi nyomdagépeket láttunk, Németh Gábor „Csak egy szó – emlék-mű-„ című kiadványát kaptuk meg, mely 100 sorszámozott példányban jelent meg (enyém a 85.).
Kirándultunk Keszthelyre szeptember 25-én.
Október 6-án dr. Gergely Anna történész a Lánczos család történetével ismertetett meg bennünket Székesfehérvártól a Világhírnévig című vetítéssel egybekötött előadásában.
Október 8-án Kocsis Noémi mutatta be legújabb Bakancslista könyvét az Európa Klubban.
Október 11-én kirándultunk Csőszpusztára, ahol Szarka Gyula megismertetett bennünket az Alba Regia Barlangkutatók munkájával. (erről következő Hírlevelünkben részletesen beszámolok)
Október 12-én egy szép, őszi napon Agárdon sétáltunk néhányan.
És hogy mi lesz ezután?
14-én 50 éves a garzonház címmel beszélgetés a ház történetéről.
15-én az Európa Klubban Retró Fehérvár – a ’60-as, ’70-es évek emlékezete”
Beszélgetés Táborosi Zsuzsával a készülő könyvéről.
Szintén 15-én 15 órakor megkezdjük az első őszi klubdélutánunkat. Jancsár u. 11. szám alatti irodánkban várunk mindenkit, aki szeretne találkozni, beszélgetni, játszani.
16-án Vitrin kiállítás a Fehér bot napja alkalmából Fő u. 3. (Ofotért mellett)
19-én Sírkerti séta Váczi Márkkal a Feltámadás (Csutora) temetőben.
20-án 14 órakor Mártír emlékcsarnok bemutatása, ismertetése. Előadást tart: Dr. Gergely Anna történész, majd egy kis temetői séta következik. (Óvoda u. 1.)
És lesz még számos könyvbemutató, megkezdődtek a színházi előadások, de kirándulni is megyünk. Legközelebb 23-án tervezzük a kirándulásunkat.
Tehát aki szeretne, tud találni szórakozási lehetőséget. Akinek nincs internet elérhetősége hívjon, és tájékoztatom.
Most is azzal fejezem be rövid ismertetőmet, hogy minél többen gyertek közénk, mozduljatok ki, mert a közösség sokkal jobb, mint az egyedüllét.

VZs.

A **fotók a lecsófesztiválon készültek**







Kirándultunk a Balaton-Felvidékre

2024. szeptember 29-én az egyesületünk hagyományos őszi kirándulására indultunk, Kígyóssy Laci vezetésével. Ezen a napon, nem a Balaton parton, hanem egy úttal északabbra olyan helyiségeken keresztül, ahol kiváló látnivalók sora következett egymás után.

Korábban úgy elmentünk ezen csodák mellett, hogy nem is tudtunk róluk. Természetesen most a mi családunkról beszélek, nem akarok megbántani senkit, akik korábban már bebarangolták ezt az ősi vidéket.



Első állomásunk Sóly volt. Ezen a tájon történt 1000 év körül István és Koppány harca, mely végül eldöntötte az ország nyugathoz való csatlakozását, a pogányság elhagyását és István megkoronázását a pápa jóváhagyásával.
Első királyunk a győzelem emlékére templomot építtetett, mely az első falusi templom volt. Sajnos nem állt módunkban a templomot belülről megnézi, csak a homlokzatát láthattuk, de így is impozáns volt az 1000 éves kivitelezéshez viszonyítva.
Interneten olvastam, hogy kazettás mennyezete volt, melyet a budapesti Iparművészeti Múzeumban láthatunk eredetiben.

A győzelem emlékére emeltetett Szent István kardja fából. A világon a legnagyobb fából készült kard, mely az utókor tiszteletét jelképezi. Biztos csak monda, hogy előzőleg puszta kard volt a mostani helyén, de a lakosságnak nem tetszett, s láss csodát egy villám belevágott, a maradványokat látni az új hüvelyben lévő kard mellett.
Még egy emlék a faluban a papírmalom, melynek csak a falai maradtak meg az utókornak. Nem is hinné az ember, hogy itt készültek a Veszprémi és a Zirci Apátság levelezéséhez szükséges iratok papírjai, sőt még távolabbi papi rendeléseket is teljesített a malom, mely a Zirci Ciszterci Apátság tulajdonában volt.

Ez az első állomásunk igazán történelmünkben gazdag volt, mindenki feldobódva várta a nap további részleteit, mely el is következett, hiszen rövid idő alatt Örvényesre érkeztünk. Egy vízimalom udvarán fogadta a kirándulókat az „utolsó molnár”.



Részletes ismertetőt kaptunk az 1000 éves műemlékről a vízimalomról. Szinte hihetetlen, de a malom 1055-ben épült I. András királyunk rendeletére. A tulajdonjogot a Pannonhalmi Főapátság kapta. A kezdeti időben és még jó sokáig a gabonaszemek összezúzását malomkövek végezték. a XIX szd. végén ezeket öntöttvas hengerek váltották fel. Viszonylag kis alapterületen van a malom szerkezete. Sűrűn egymást keresztezve futnak a különböző méretű fa csővezetékek, mert természetesen a malomban minden fából készült. A malom többször leégett, ezek után rossz szóval értve mindig modernizálták a kornak megfelelő technikai fejlettségnek megfelelően. Azért, ha belegondolunk ez a vízimalom megért 1000 esztendőt, itt ezen a helyen ez mai szóval „nem semmi”. Megkérdeztem, hogy a malom teljesítménye mennyi lehetett. A molnár azt válaszolta, hogy malomköves rendszerben 10 kilogramm/óra, a mostani öntöttvas hengeresben pedig 30 kg/óra volt. Szó volt még a vámszedésről –az asszonyokról nem beszélünk-, mely a szemesgabonából történt.

A molnár említette még, hogy több filmforgatás is történt a malom területén. Az udvaron egy fészerben van egy régi szerszámokból álló kiállítás. Mi idősebbek is tanakodtunk, hogy ezek egyike-másika vajon mi is lehetett.

Egy finom kávézás után indultunk ebédelni Dörgicsére, ahol a Granatius udvarházban

fogyasztottuk el azt. Megkóstolva a híres Dörgicsei borokat is.



Ebéd végeztével Szentantalfa irányába indultunk a Dobosi Birtokközpont volt a cél. Itt a fiatal tulajdonos fogadott bennünket egy impozáns épületegyüttes előtt. Ismertette az épület keletkezésének történetét. mely fő vonalában a győri LEIER építőanyaggyártó céggel való találkozását jelölte meg.



Kivitelezésnél a cég előregyártott szerkezeteit használták, rámpák, támfalak, fal és födémelemeket. Ezek felületénél a nyersbeton dominál. Ezt utánozták a monolit szerkezeteknél is. Meg tudták valósítani az álmaikat az építkezés alatt, mivel szőlőfeldolgozó, pince, borászat, szálloda, étterem fitness rész is kialakításra került. Friss must megkóstolása után indultunk egy másik borház megtekintéséhez.

Ez a Gergely borház volt, mely régi, ám szép kialakítású volt. Itt csak rövid sétát tettünk, ám mindenki megjegyezte, hogy nagyon szép kilátás nyílt a Balatonra.



Borházakat elhagyva utolsó célunk Nagyvázsony volt. Kígyóssy Laci az utazás közben ismertetést adott a vár történetéről. gazdáiról és a közelmúltban végzett felújítási munkákról.



A várban kiállítás, a toronyba a felújítás során korhűhöz hasonló berendezések kerültek. A rekonstrukciós munka jó minőségben készült el, azonban a toldalék épület nem mindenkinek tetszett.

Az ötven fős kiránduló csoport ezen a napon is sok tudással és érdekességgel gazdagodott.

Nagyszerűen éreztük magunkat

Farkas László

Zirci kirándulás

2024. május 14-e, csodálatos tavaszi idő, napsütés, hova mennénk, ha nem Zircre?
Fő szervezőnk Budainé Margitka sajnos betegség miatt nem tudott eljönni, de férje Laci átvette a stafétát és mi 14-en csatlakoztunk hozzá, nehogy eltévedjen. ☺
Nem, ez nem igaz, magabiztosan vezette a kis csapatot. Köszönet nekik a szervezésért!
A helyi járatos busz a zirci apátság közelében tett le minket és innen indultunk hazafele is, aminek igazán örültünk, mert akkorra már sok lépés volt a lábunkban.
De ne szaladjunk előre, addig még nagyon sok látnivaló várt ránk.
Az apátságot 1182-ben III. Béla király alapította és a Szent Bernát apátságból érkeztek az első szerzetesek.



A birtokokkal gazdagon ellátott kolostor tragédiáját a török fenyegetés jelentette. A hódítóktól rettegő szerzetesek 1538 körül elhagyták a kolostort, amelyet Veszprém török kézre kerülése után 1552-ben földúltak a törökök.
A középkori zirci apátság pusztulását követően 1726-ban kezdődött meg a sziléziai Heinrichauból érkező ciszterci szerzetesek segítségével a barokk kori apátság építése a középkori romok felhasználásával.
A század közepén fölépült az új templom és a kolostor.
A legjelentősebb építkezés 1844 és 1846 között zajlott, amikor a **királyi lakosztályt** és a **könyvtárat** is magába foglaló főhomlokzat és az apáti épületszárny, illetve az ehhez kapcsolódó narancsház épült meg.
1847-ben készült el az ún. **Vörös-torony**, amely nevét a vörösmárvány lépcsőiről kapta.
A szerzetesközösség létszáma indokolttá tette a további bővítést, ezért Werner Adolf (1867-1939) apát működése idején a monostor délkeleti szárnyát 1927-re kétemeletessé bővítették. Itt kaptak elhelyezést a rendi növendékek, valamint a hittudományi főiskola is.
1990-ben a szerzetesi élet újraindulásával kezdődött meg az épületegyüttes felújítása, az apátsági templom 1995-2005 között újult meg.
Először a hatalmas, kéttornyú barokk apátsági templomot, a **Nagyboldogasszony Bazilikát** néztük meg vezetéssel (1732-1752 közé esik az építése, felszentelése 1752-ben történt), amely Magyarország egyik legszebb barokk templomépítménye, a főoltár pedig Magyarország legnagyobb barokk stílusban készült oltárépítménye. A szószék és a szentély faragott stallumai igazi remekművek.



Tornyain jól megfigyelhető a kor jellegeinek hatása: cakkozott körbemenetel a tetőn, csigaszerű forma a felső szobrok alatt.
A központi ablak felett címerkép található. Körkörösen indák, levelek díszítik. Központi körében egy korona látható levélmotívumokkal.
Egyedülálló a templom két **orgonája**: a szentély–orgona a szerzetesek imáját kísérte, míg a karzat német romantikus hangszere a liturgiát szolgálja napjainkban is.

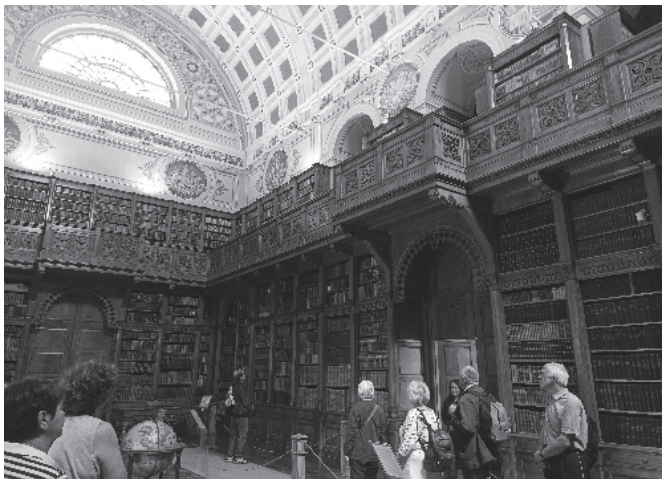
A falakat eredeti Maulbertsch-oltárkép (1745) és Wagenmeister-freskók díszítik.
A környező képek, pl.: Szűz Mária mennybemenetele, vagy a többi szentkép eredetileg a művészek által megalkotott, barokk hatásból eredően rendszerint fiatal arcú alakok voltak.
Később újrafestették őket rossz állapotuk miatt, és szereplőit az itteni szerzetesekről mintázták meg.
Mivel élő ember nem kaphat glóriát, a szentek fejéről eltüntették a mesterek. Egy újabb átfestés, mivel nem tudták, hogy az arcok régi itt élt szerzeteseké voltak, glóriát adott a szenteknek, s szőrösítette az arcukat, néhol az ősz szakállig.
Napjaink renovációs munkálatai eltávolították a korok javításait, az eredeti réteget hozták felszínre, így tudjuk ma a képek kialakulásának hosszas történetét.
1982-ben alapításának nyolcszázadik évfordulóján basilica minor rangot nyert a templom.
A Bazilika után a nyugati épületszárnyba a **Királyterembe** sétáltunk át, amely 1844 és 1846 között készült el, a monostorba látogató uralkodók és családtagjaik vagy más magas rangú vendégek reprezentatív fogadására épült.
Ferenc József császár és király két alkalommal látogatta mag a zirci apátságot.
1950-ben az apátság feloszlatását követően elvesztette eredeti funkcióját és egészen 1990-ig raktárként és részben iskolai könyvtárként szolgált.
Az eredeti berendezés jelentős része elkallódott, pár bútordarab családoknál, ciszter szerzetesek által vezetett plébániákon, vagy más egyházi intézményekben vészelte át ezt az időszakot 1990-ig az apátság újra indulásáig.
A felújításra két ütemben került sor: elsőként 2016-ban az intarziás parkettát sikerült restaurálni, majd 2020-ban a tapéta alatti eredeti 19. századi díszítő falfestések kerültek felújításra.
A **Királyterem három díszesen felújított szobát** jelent: a nagy királyi termet, a királyné szobát, (vitrines tálaló korabeli

tárgyakon keresztül szemlélteti a kor eleganciáját) és az apáti fogadót.



A Királyteremmel egy időben készült el a **Vöröstorony**, amely, mint korábban említettem a vörösmárvány lépcsőiről kapta a nevét.
146 lépcsőt számoltunk meg, többször megálltunk pihenni, cserébe az egész Zirci-völgy panorámájában és az apátságban is gyönyörködhettünk madártávlatból.

A kolostor legnagyobb látványossága a csodálatos **könyvtárterem**, 60 ezer nagy értékű könyvvel.



A könyvtár állományát 1857-ben költöztették a pazar berendezésű nagyterembe.
A 19. század végére az állomány gyarapodása szükségessé tette egy újabb, de egyszerűbb bútorzatú terem megnyitását.
Ekkor a modern könyvtári szempontok miatt az állomány régi rendjét megbontották, és új raktározási rendet vezettek be. A könyvtár nagyarányú és tervszerű fejlesztését hozzáértő könyvtárosok végezték. Nekik köszönhető, hogy a század első felében már 65 ezer kötetnyi könyvből és folyóiratból válogathattak a szerzetesek és a környékbeli értelmiség.

A második világháborúban egy vadászrepülő ütközött a nagyterem tetőszerkezetének, ezzel komoly károkat okozva a bútorzatában és az állományában.
A könyvtár legnagyobb kincsei a ősnyomtatvány-, könyv- és folyóirat-ritkaságok. A ciszterci szerzetesek évszázados szorgalommal őrizték, javították és védték ezeket, így napjainkban is kiváló állapotban vannak.

A könyvtár után a **rendtörténeti kiállítást** néztük meg, ahol bepillantást nyerhettünk a – kisebb nagyobb megszakításokkal-800 éve Zircen élő szerzetesek korábbi és jelenlegi mindennapjaiba.

A benti látnivalók után nagy sétát tettünk az apátság mögött elterülő gyönyörű angolkert stílusú parkban.
Ez hazánk legmagasabb, a tengerszint felett 400 méteres magasságban elhelyezkedő fás gyűjteménye.
A nagyobb összefüggő területen a Bakonyra jellemző őshonos fákat, cserjéket találunk, de vannak idegen földrészről származó fajokkal betelepített részek is.
Üde színfolt a halastó partján telepített dísznövények, évelőágyások sokasága, a zöld ezernyi változata, a magnólia, a nyír-, hárs-, és kőrisgyűjtemény, valamint a 14 féle tölgy.



Az **arborétum** legidősebb fája a 350-400 éves kocsányos-tölgy, amely magassága 25 méter, mellmagassági kerülete 4,26 méter.
A sok szép látnivaló után nagyon jól esett a finom ebéd, utána aki akarta megkóstolhatta a levendula sört is.
Elpilledve, de nagyon jó kedvvel indultunk haza a sok szép látnivaló után.
Köszönjük ezt a vidám, tartalmas napot a szervezőknek, én sokáig fogok jó szívvel visszagondolni erre a kirándulásra, remélem nem vagyok egyedül.



Csicsmanné Szilvi

Galambos Ottó meghívására ismét Balatongyörökön jártunk

Szeptember 28-án, szombaton Balatongyörökön a Bertha Bulcsu *Művelődési Ház és Könyvtár* változatos és szórakoztató programokkal várta az érdeklődőket.

15:00 – Hungarikum Együttes koncertje: Gyönyörű énekelt versek Takács-Mudris Anett (furulya, ének) és Kremnitzky Géza (gitár) előadásában.



17:00 – Kettős könyvbemutatóra került sor, megismerhettük Balatongyörök történelmét két izgalmas új helytörténeti kötet ismertetőjén:

– Amiről a képeslapok mesélnek: Balatongyörök 1896-2024
– Czuczor Sándor: ***Balatongyörök helynevei***

A könyveket bemutatták a szerzők
Galambos Ottó – képeslapgyűjtő
Czuczor Sándor – nyugalmazott gimnáziumigazgató, helytörténeti kutató

A könyvbemutatón a Hungarikum Együttes is közreműködött 4 számmal.

Azóta megtudtuk, hogy a Hungarikum Együttes kapta a város zenei életében kifejtett tevékenységéért az idei Fricsay Richárd zenei díjat Székesfehérváron

Ezúton gratulálunk.





Mindkét programban egyesületünk egy-egy tagja volt érdekelt. Az ARÉV Baráti Kör 11 tagja vett részt a rendezvényeken. A részvétel és a sok érdeklődő alapján ismét elmondhatjuk, hogy nemcsak építőiparos aktív múltunkban voltak munkatársaink sikeresek, hanem szabadidős elfoglaltságukat még ma is kiemelkedő szinten művelik.

A Galambos család nyaralójában kedves fogadtatásban részesültünk, amely nagyrészt a feleség, Ili érdeme volt. Köszönjük.



Halottaink az elmúlt hónapokban (akikről tudunk)

Nyugdíjas, volt ARÉV-es dolgozó:

Horváth László festő	Székesfehérvár
Karé Béláné	Székesfehérvár
Nemes Józsefné	Székesfehérvár
Régi Gyula	Polgárdi

Emléküket megőrizzük!

Kiadja: az ARÉV Baráti Kör Egyesület
Székesfehérvár Jancsár u. 11. Tel: 30-749-8870
Adószáma: 18495717-1-07
Bankszámlaszám:11736006 -20364960 -00000000
Honlap: www.arevbar.hu
Felelős szerkesztő: Galambos Ottó
Készült: 240 példányban
A sokszorosítás az APOLLÓ Nyomdában készült
Kapják: Az egyesület tagjai, nyugdíjasok, támogatók, szponzorok